СВОБОДА
LIBERTY

Часопись для рускаго народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рôкъ VII. | Мт. Кармель, Па. Четверъ 31-го Серпня 1899. | Число 35.

КАЛЕНДАРЬ.

Серпень.		
31	Ч.	Андрея стратил.
1	П.	Самуила проп.
2	С.	Ѳаддея ап.
3	Н.	11. Агаѳоника
4	П.	Луппа, Иринея
5	В.	Евтиха
6	С.	Варѳоломея, Тита

ЗМѢСТЪ.

Увага.

Хотячи приступити до „Союза“ най посылають вступне и мѣсячне до касіера:

Mr. Kond. Kotanczyk
Box 127
SHAMOKIN, PA.

И увѣдомлять секретара пôдъ адресою:

Rev. Antony Bonczewsky
10 May Str.
ANSONIA, Conn.

СПРАВЫ „Р. Н. СОЮЗА.“

Въ першôй половинѣ серпня б. р. приступили до „Р. Н. Союза“ слѣдуючі нові члены:

		Число въ гол. книзѣ:
Plymouth, Pa.		
1.	Селевачь Кондратъ	1453
Wilkes-Barre, Pa.		
2.	Баґанъ Семанъ	187
Shenandoah, Pa.		
3.	Гавранъ Анна	1045
4.	Решетаръ Лука	1453
St. Louis, Mo.		
5.	Федорко Павло	1454
Mahanoy Plane, Pa.		
6.	Юрковскій Федоръ	
7.	Пустельникъ Иванъ	1455
8.	Захаръ Яцко	1455
Trauger, Pa.		
9.	О. Балогъ Михаилъ	1302
Pittsburg, Pa.		
10.	Валько Олекса	1456
11.	Кирила Теодоръ	1456
12.	Хомякевичь Никола	1457
13.	Симочко Макарій	1457
14.	Баволякъ Іоанъ	1458
15.	Барна Максимъ	1458
Edwardsdale, Pa.		
16.	Василько Онуфрій	173
Rhone, Pa.		
17.	Ґочь Григорій	1459
18.	Грозьо Антôнъ	1459
19.	Гулякъ Тимко	1460
20.	Хавякъ Иванъ	1460
21.	„ Юлія	1461
Eleonora, Pa. Братство.		
22.	Шевчикъ Микола	1461
23.	Шпонтокъ Юрій	1462
24.	Поповчакъ Иванъ	1462
25.	Ганасъ Андрей	1463
26.	Жидякъ Петро	1463
27.	Словякъ Иванъ	1464
28.	Пелешь Семенъ	1464
29.	Шуркало Кондратъ	1465
30.	Ладна Асафатъ	1465
31.	Кольчунъ Иванъ	1466
32.	Боровець Иванъ	1466
33.	Стеранка Никола	1467
34.	Ксеничь Онуфрій	1467
35.	Танчакъ Филипъ	1468
36.	Дѣтинякъ Гнатъ	1468
37.	Добровскій Никола	1469
38.	Залько Лука	1469
39.	Чанъ Андрей	1470
40.	Войтинъ Володиславъ	1470
41.	Процъ Андрей	1471
42.	Валько Андрей	1471
43.	Гацинъ Лука	1472
44.	Нацикъ Петро	1472
45.	Дзюбакъ Михаилъ	1473
46.	Ґомолякъ Юрій	1473
Yonkers, N. Y.		
47.	Газлинґеръ Михаилъ	1089
48	Волювачь Євфимія	1098
McAdoo, Pa.		
49.	Мартинъ Михаилъ	201
50.	Дронь Михаилъ	1238
51.	Баволякъ Марія	1474
52.	„ Анна	1474
53.	„ Юлія	1475
54.	Убовичь Омелянъ	1475

Пригадую рѣшенє последноп головнои конвенціи делеґатôвъ, що поединчо «Р. Н. Союзъ» не приймає въ члены, якъ се дѣялось перше. Сли зъ якоись мѣсцевости люде хотять стати членами «Р. Н. С.» та сли ихъ не стати на заложенє братства, то най збирають ся въ маленькій «Союзикъ», а до того вже выстарчить 5 людей и будуть приняти до «Р. Н. С.» А де и 5 людей годѣ знайти, тамъ най лучать ся въ поблизькости до братствъ або такихъ «Союзиковъ».

На котрôмъ плейзѣ вже єсть такій «Союзикъ» або братство, котре стоить въ «Р. Н. С.», то высыланє мѣсячного на власну руку не увзгляднює ся. Буває такъ, що его зъ братства вышмарять або вôнъ самъ выступить, бо не хоче заплатити наложеноп кары або повиноватись уставамъ, то такій членъ въ своимъ великôмъ розумѣ смѣє ся въ кулакъ и на власну руку посылає мѣсячне, не увѣдомивши навѣть гол. секретара. Тымчасомъ «Р. Н. С.» єсть на те, щобы не лише забезпечати нашихъ людей въ рôжныхъ выпадкахъ, але щобы и органiзувати, т. є. задачею «Р. Н. С.» єсть будувати, а не бурити. Отже, сли де такі выпадки зайдуть, то высылка мѣсячного такого вôдпавшого члена не буде увзгляднена, а вôнъ най собѣ самъ и на власный коштъ вôдбере свою посылку въ касіера, якъ и выславъ.

На власну руку высылати мѣсячне мають право поединчі члены лишень ті, котрі се робили и передъ последною конвенцією делеґатôвъ и ті, що перенесуть ся на такій плейзъ, въ котрôмъ органiзація «Р. Н. Союза» нема.

Ант. Бончевскій
секретарь.

КВИТЪ

на $300, словами: тристо доляровъ, котрі я вôдобравъ зъ касы «Р. Н. Союза» яко посмертне по моѣй жѣнцѣ бл. п. Евѣ Ваврин ъ. За такъ скоре выплаченє складаю сердечну подяку урядови «Р. Н. Союза» и заразомъ заохочую всѣхъ Русиновъ, щобы не вôдтягались, але сейчасъ вписувались до «Р. Н. Союза», бо лишь въ той способъ можъ забезпечити свою родину и будучность.

Jersey City, N. J., 21 августа 1899.

Семанъ Ваврииъ.
ПРИ СВѢДКАХЪ:
О. М. Подгорецкій,
Д. Голодъ,
К. Кирчôвъ.

Квитъ

на $300, словами тристо доляровъ, котрі я одержавъ зъ касы «Р. Н. Союза», яко посмертну запомогу по моѣй женѣ Зофіи. За такъ скоре выплаченє, складаю урядови «Р. Н. Союза» щиру подяку и желаю, щобъ всѣ Русины належали до того нашого товариства.

Mayfield, Pa. 25. авг. 1899.

Андрей Пильчакъ
ПРИ СВѢДКАХЪ:
Алек. Шпита,
Мих. Фуртакъ.

Квитъ

на 121 зл. и 50 кр., стодвайцать оденъ зл. и 50 крейцарôвъ а. в., котрі я одержавъ зъ касы «Р. Н. Союза» яко запомогу за моє калѣцтво зъ тымъ, що вже больше не буду мати жадноп претенсіи до «Р. Н. Союза».

Перегрымка дня 3. августа 1899.

Пейко.
АВСТРІЯ — ГАЛИЧИНА.

Що чувати въ свѣтѣ?

Америка. Сполуч. Державы се сторона неустанноп борбы працѣ зъ капиталомъ. Страйки не устають, за помочею котрыхъ робôтники стараються полѣпшити свою долю. И не дивниця, бо де доляръ ставъ божкомъ, то до него мають такъ само право такъ богачѣ якъ и ті чорні робôтники, щобы зажити лекше.

Зъ Филипинъ ще до днесь не маемо правдивыхъ вѣстей. Американьскі гура-патріоты та ихъ волюнтерскі полки думали, що тыхъ голодранцѣвъ на Филипинахъ кійомъ успокоять, а ихъ землю заберуть. Тымчасомъ Филипинцѣ показали, що ихъ вôтчина и свобода такъ само дорога имъ и потрафлять за ню постояти. На Филипины рекрутують нові полки, бо тамъ находячі ся старі за слабі для Филипинцѣвъ.

Урльопники кубаньскі, що боролись за свободу Кубы, зôбрались въ значнôмъ числѣ коло Cnavitas и домагали ся заплаты, котру рядъ американьскій имъ довженъ. Не помогли ничь успокоюючі проповѣди ґенералôвъ, треба было ажь 50 поліcменôвъ для успокоєня сынôвъ Кубы. Поліcмены, правда, успокоили, але многі зъ нихъ зôстали покалѣчені, а самъ капитанъ поліcменôвъ отримавъ двѣ раны вôдъ камѣня и прострѣленый въ рамя.

Дюи вертає домôвъ на около свѣта и по дорозѣ звиджує деякі державы и мѣста. Теперь находить ся въ Франціи. Цѣкаві репортеры рѣжныхъ газетъ не дають ему спокою. Дюи бувъ такожь въ Тріестѣ, въ Австріи, однакъ щирого принятя не зазнавъ, причиною чого мавъ бути газельтоньскій мордъ, сповненый на робôтникахъ, австр. пôдданыхъ.

Въ пôвнôчнôй части державы Канзасъ єсть мѣсточко Beattie, въ котрôмъ весь рядъ вôддано женамъ. Маіоръ мѣста, секретарь и всѣ инші уряды заняли жѣнки, навѣть поліcменôвъ мають заступити. Причиною такоп змѣны мали бути лайдацтва и ошуканьства попередныхъ урядниковъ.

Европа. Ту панує великій страхъ задля чумы, котра мала вже показатись въ Турціи, Испаніи, а навѣть въ Анґліи. Сли се правда и не потрафлять ей знищити въ самыхъ початкахъ, то справдѣ є чого боятись. Кораблѣ портуґальскі и испаньскі не беруть жадныхъ пасажирôвъ.

Франція. Въ Ренне вôдбуває ся ревізійный процесъ въ справѣ капитана Дрейфуса, котрого тому 5 лѣтъ засуджено на доживотнє засланє нѣбы за державну здраду. Процесъ прецѣкавый, треба знова вѣки ждати, щобы чогось подôбного дождати ся. Якъ на долони видко формальный заговоръ противъ Дрейфуса, котрого невинность майже певна. Здає ся, въ ґенеральнôмъ штабѣ французкои армія запанували „общін интереса“, въ котрыхъ не могли числити на поперте Дрейфуса, отже хотячи его позбутись, нафалшували самі документôвъ, а посудили Дрейфуса. Дрейфусового адвоката Лябори, що належить до найлѣпшихъ адвокатôвъ и передъ котрого пытанями мнуть ся ексъ-міністры и ґенералы зъ ґенераликами, хотѣли убити, але лишь прострѣлено и той по двохъ тыждняхъ недуги знова появивъ ся въ судѣ. Сей процесъ се ганьба Франціи, а особливо ей арміи. А мимо того суть люде, що выкрикують: «найжіе армія» та выкликують по мѣстахъ бунты и заговоры, щобы очи свѣта звернути на инші подѣ. Та дарма, ганьба ганьбою, а часы вже за плечима, въ котрыхъ публично всяку армію будуть уважати лише за непотрѣбный тягаръ.

Анґлія. Зъ Лондону доносять, що въ державахъ Полудневои Америки неспокôй и ще треба тамъ больше англійского войска.

Одна фабрика англійска достала зъ полудневои Африки ордеръ на 14 міліонôвъ патронôвъ; а гуманнє товариство „Church Missionary Society“ достало вѣдомость зô входноп Африки, що 40 тысячь людей терпѣть голодъ! А но згадайте, що перше вышлють — патроны, чи хлѣбъ?

Нѣмеччина. Цѣсарь скликає теперь часто ґабінетові нарады, тôлько припадково щобы зъ нихъ не було для Нѣмцѣвъ тôлько корысти, що зъ его подорожи до святоп землѣ.

Австрія. Тутъ державні мужѣ придумують надъ тымъ, якъ бы то §14. додати гачики ще по бокахъ, щобы Австрію лѣпше пôдперти.

Въ галицкôмъ львôвскôмъ арештѣ вмеръ нагло п. Зѣма, що недавно обôкравъ галицку щадницю. Кажуть, що отроѣвъ ся, щобы скорше стати передъ судомъ божимъ, котрый єсть тайный. Деякі польскі політики тѣшать ся зъ того, бо много справъ похоронено разомъ зъ п. Зѣмою, а другі смутять ся, бо не будуть могли знайти такъ скоро и такого способного кандидата на міністра фінансôвъ для будучоп шляхоцко-польскои державы.

(Продовженє на другôй сторонѣ).

Рускі кольоніи въ Спол. Державахъ Пôвнôч. Америки.

—Подає Стефанъ Макаръ.—

V. Руска кольонія въ Jersey City, N. J.

По обохъ берегахъ рѣки Гудзонъ, що на своихъ водахъ уносить день и нôчь безчисленну силу парôвцѣвъ, почавши вôдъ лодокъ ажъ до великихъ кораблѣвъ, розверглись великі торговельні мѣста: Ню Йоркъ, Джерзи Сити и Бруклинъ. На лѣвôмъ березѣ згаданои рѣки положеный Ню Йоркъ, а по правôмъ Бруклинъ и Джерзи Сити зъ своимъ поргомъ въ Гобокенъ. Тамъ вьѣзджають кораблѣ зъ Гамбурга и Бременъ и попривозили велику силу нашого народа, що опôсля або лишавъ ся на мѣсци, або перьѣзджаючи черезъ Джерзи Сити розпорошувавъ ся по всѣхъ закутинахъ великаньскои републики въ Америцѣ. Джерзиситцѣ гордi зъ того, що именно кождый мусить перьѣхати черезъ мѣсце ихъ побуту, уважаючи своє мѣсто за браму, котрою переходила руска еміґрація.

О скôлько се можливе было выпытати, то въ Джерзи Сити осѣвъ перший рускій еміґрантъ Павло Филякъ, родомъ зъ Луга, повѣта горлицкого, въ Галичинѣ. Чоловѣкъ се письменный, умѣвъ навѣть розбалакатись по нѣмецки, заѣхавъ тамъ въ р. 1879. Коли перебувавъ въ такъ званôй «кассел-гардѣ» якійсь жидокъ выдуривъ вôдъ него доляра, обѣцюючи завести его ду Гобокенъ и тамъ знайти для него роботу. Розумѣє ся, що «того пана, що роздає роботу» не застали дома и въ нѣчимъ вернули назадъ до Ню Йорку. Однакъ Павло Филякъ зважився за кôлька днѣвъ самъ поѣхати до Гобокенъ и зайшовъ до одного нѣмецкого стору, котрого адресу записавъ собѣ попередного разу, тамъ дали ему адресу до цукровнѣ въ Джерзи Сити и въ той спосôбъ вôнъ перший зъ Русиновъ зачавъ тамъ працювати, де сегодня зарабляє на хлѣбъ до 250 нашихъ людей.

Филякъ дôзнавъ ся про Америку, будучи ще у вôйску, а крôмъ того вычитавъ вôнъ про те зъ газетъ. За нимъ прибули его краяне якъ Вахновскій, Думпа, Семанъ Ваврииъ и М. Бережнякъ. Последный працювавъ передъ тымъ два роки въ Манчестеръ, въ Анґліи. Зô зростомъ еміґраціи стала зббольшатись джерзиситска руска кольонія такъ, що сегодня числить до 800 душъ, на котрі складаєсь 150 родинъ, 150 парубкôвъ и «соломяныхъ» вдôвцѣвъ (котрыхъ жѣнки въ старôмъ краю), 70 дѣвчатъ, а 280 дѣтей (145 хлопцѣвъ, а 135 дѣвчатъ). Всѣ ті люде переважно замешкують улицю Morris Str.

Якъ звычайно мѣжъ нашими людьми водить ся, що де ихъ больший гуртокъ збере ся, заходять ся сейчасъ мати свою церковь и священника. Вправдѣ священника не могли мати, бо бувъ лишь оденъ о. Ив. Воляньскій, котрый, якъ кажуть, носивъ ся зъ намѣромъ побудувати тамъ першу церковь, але опôсля, якъ знаемо, змѣнивъ гадку и збудувавъ въ Шенандоа. За те въ Джерзи Сити на розѣ улицъ Henry & Chesnut, при помочи тамошныхъ людей, купивъ мѣсце, на котрôмъ побудовано тымчасову каплицю. Мѣсце се было о стôлько недогодне, що дуже далеко вôддалене вôдъ помешкань рускихъ еміґрантôвъ, але що-жь было робити, коли такі рѣчи богато стоять по великихъ мѣстахъ, то-жь треба было брати, де таниє. Кромѣ того звѣстна метода о. Ив. Воляньского записуваня громадскихъ маєткôвъ на себе и на жѣнку, наробила пôзнѣйше не мало лиха и клопоту и стояла громаду кôлька сотокъ лишнѣхъ доляровъ.

Якъ сказано, сталого священника и сталого богослуженя не было въ Джерзи Сити, ажъ въ 1890 р., передъ Рôздвомъ, заѣхавъ тамъ о. Гр. Грушка, теперѣшный священникъ россійско-православноп церкви въ Oldforge, Pa. Въ р. 1891 перебудовано сю каплицю на обширну церковь, а въ 1892 р. на весну вôдбулось ей посвяченє. Церковь сеся носить имя св. АА. Петра и Павла и не єсть инкорпорована, або якъ наші люде кажуть «записана на єпископа». Управляє нею якъ и всюды священникъ вразъ зъ 12 комітетовыми, выбираными що року на парохіяльнôмъ мітингу. Комітетъ той выбирає зъ помѣжь себе предсѣдателя, секретаря, касіера и другихъ урядниковъ.

О. Гр. Грушка перебувавъ въ Джерзи Сити ажъ до 1896 р., 8. марта. За той часъ свого побуту ставъ выдавати часопись «Свободу», котру опôсля перевезено до Шамокінъ, Па., а въ 1896 р. до Мт. Кармель, Па. Дѣяльности о. Гр. Грушки розказувати не будемо, бо ще не часъ на те, скажемо лишь, що єсть се чоловѣкъ образованый, колись навѣть щирый Украинець, та по-при тôмъ сильно ексцентричный и именно сеся ексцентричность довела его до того, що мусѣвъ покинути парохію и перейти въ зовсѣмъ ворожій своимъ переконанямъ таборъ. Лишивъ вôнъ по собѣ збуреный до крайности народъ, котрый ще до нынѣ не може цѣлковито втихомиритись. Пôсля уступленя зъ Джерзи Сити о. Гр. Грушки, занявъ его мѣсце о. Иванъ Арданъ и перебувавъ тамъ майже до кôнця 1897 р., перебираючись до Олифантъ, Па., а на его мѣсце приѣхавъ зъ Галичины 26. децембра 1897 р. о. Микола Пôдгорецкій, котрый перебуває тамъ и доси.

Коли о. Иванъ Арданъ обнявъ душпастирство въ Джерзи Сити старавъ ся сейчасъ зарадити такôй пекучôй потребѣ якъ школа, котрои тамъ зовсѣмъ не было. И дѣйсно въ 1897 р. зъ великими клопотами удалось ему стягнути дѣтей до школы, але она не тревала довго, бо лишь два мѣсяцѣ, не маючи належитого пôддержаня вôдъ людей. Ажь въ р. 1898 въ январу удалось о. М. Пôдгорецкому покликати ей назадъ до житя. Перший мѣсяць учивъ вôнъ дѣтей самъ, а опôсля прийшовъ дяко-учитель Юрій Пôдсадочный и той своею працею вывязуєсь совѣстно зъ наложеного на него обовязку. Кромѣ науки руского читаня и писаня и инныхъ предметôвъ учить ще дѣтей нотного спѣву. Въ школѣ єсть два вôддѣлы. До першого вôддѣлу ходить 30 дѣтей, а до другого понадъ 30. Наука въ рускôй школѣ вôдбуваєсь що дня сполудня, бо рано дѣти ходять до публичныхъ шкôлъ. Въ шкôльнôй сали мѣстить ся для старшихъ читальня, але лѣтомъ завмирає въ нѣй житє задля спеки та иншихъ великомѣскихъ забавъ, а оживає ажъ пôдъ зиму. Тамъ вôдбувають ся такожь розличного рода вечерки та забавы. Шкôльні дѣти мають тамъ такожь свою щадничу касу, основану 24. апрѣля 1899 р. Членôвъ-дѣтей того товариства буде до 63. Кожда дѣтина дôстає карточку, на котрôй въ колесо єсть 30 колѣсцятъ. Проколенє кождого кôлка стоить оденъ центъ (cent a punch). Коли вже дѣтина проколе всѣ трійцять колѣсцятъ, тогдѣ приносить ту карточку зъ центами на мітінгъ и тамъ вôддає до касы на свôй рахунокъ. Тымъ товариствомъ управляє комітетъ, зложеный зъ самыхъ дѣтей, лишь до касы дôбраный ще старшій чоловѣкъ, членъ шкôльного комітету, котрый вразъ зъ священникомъ мають надъ грôшми доглядъ. Єсть се красный обычай мѣжь дѣтьми, бо замолоду втягаєсь ихъ до громадского житя.

Якъ зьорганiзовані суть дѣти такъ само и старші, бо сполучені въ мужеске братство им. св. АА. Петра и Павла, засноване въ р. 1889. Сегодня се товариство вразъ зъ єлізабетскою філією числить до 123 членôвъ. Въ касѣ єсть до пôвтора тысячки готôвки и майже всѣ члены належать до «Р. Н. Союза».

Q 69

Въ Джерзи Сити, Ню Йорку и взагалѣ въ той околици єсть богато рускихъ дѣвчатъ. Жили они особнякомъ, мало зъ собою стыкаючись та не творили жадноп орґанізаціи. Ажъ въ маю 1897 р. за стараньемъ о. Ив. Ардана засновано тамъ дѣвоче товариство имени св. Ольги. Коли до Джерзи Сити прийшовъ о. М. Пôдгорецкій, занявъ ся вôнъ щиро орґанізацією жѣночою такъ, що за его тамъ побуту основано три філіи жѣночого товариства: въ Бруклинъ, Ню Йорку и Блумфільдъ. Сьогодня жѣноче товариство св. Ольги числить до 230 членôвъ-дѣвчатъ. Кожда дѣвчина, що хоче приступити до сего

„SVOBODA“
(LIBERTY.)
Weekly Paper.

The only little Russian political Newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken and is the best advertising medium.

Published every Thursday at Mt. CARMEL, PA. by the „SVOBODA“ Publishing Co.

All comunications should be addressed to:
„Svoboda“
Mt. CARMEL, PA.
P. O. Box 13.

Предплата рôчна $2.00
До старого краю 3.00

Всѣ дописи и грошѣ просимъ высылати пôдъ адресу:
To „SVOBODA“
P. O. Box 13. — Mt. CARMEL, PA.

НАША ГАЗЕТА ВЫХОДИТЬ ЩО ТЫЖДНЯ ВЪ ЧЕТВЕРЪ.

Entered the post office at Mt. Carmel, Pa. as second class mail matter.

(Продовженя зô стороны першои).

Россія. Англійскî газеты рознесли вѣсть, що царь Микола II. хоче зречи ся свого паньства; а французкî ще додають, що царь розстроеный на умѣ, отже рядъ хоче передати въ руки свояка Николы Михайловича, а самъ зъ родиною вôдѣхати до Дармштаду на лѣки. Представитель россійского ряду въ Лондонѣ и пріятель царя вôдѣхавъ до Петербурга, щобы царя вôдъ его замѣру вôдклонити. Причиною зденервованя и знеохоты царя до панованя мають бути: смерть брата, бракъ мужеского потомка, велика нуля мировои конференціи въ Газѣ, сила злыхъ духôвъ и непорядки та злодѣйства въ управѣ россійскои державы и многî иншî. Ось примѣромъ царь выславъ пôвъ міліона рублѣвъ для бѣдныхъ Вôрменъ, а довѣдавъ ся, що анѣ копѣйка не досталась Вôрменамъ. Лондоньскій Times додае, кажучи: що може ще инакше статись, але правдою есть, що царь хоче зречи ся свого престола.

Въ полудневôй Украинѣ въ ґуберніяхъ подôльскихъ та бесарабскихъ жнива того року не дописали. Кажуть, що причина недороду есть та сама, що въ далекихъ всхôдныхъ ґуберніяхъ, населене котрыхъ недорôдъ и голодъ вже здесяткували. Надъ усуненемъ тыхъ причинъ повиненъ рядъ россійскій застановитись и усунути, а тогды мавъ бы заслугу передъ Богомъ и людьми.

Въ околицяхъ мѣста Харкова рознеслась вѣсть, що на дняхъ мае бути конець свѣта, черезъ те робôтники опускали фабрики и забирались домôвъ, щобы спокôйно ждати кôнця свѣта. Треба було ажь вôйска, щобы робôтникôвъ не пустити и примусити до роботы. Видко, бѣда и темнота у того, кому вже привиджуесь конецъ свѣта.

Сли хто хоче ще бôльше довѣдатись, що дѣесь цѣкавого въ свѣтѣ, то най спытае редактора «Свѣта»! Той чоловѣчокъ знае богато, дôстае телеґрамы не лише вôдъ царя, папы и иншихъ пануючихъ, чуе не тôлько якъ трава росте, але чуе навѣть якъ Хинчикъ кахикне десь тамъ надъ Дур-ґрупкі-янґъ.

Вѣсти зъ Америки.

Бурлаки.

Єсть ще и нынѣ велика часть нашего руского народа въ Америцѣ, котрый изъ-за насущного хлѣба, пъз-за батьковскихъ довгôвъ въ старомъ краю, пъз-за задовженой свои рôдной земленьки, блукае ся по Америцѣ, ходить зъ плейзу на плейзъ, щобъ знайти постоянну роботу, щобъ выслати пару стôвокъ на ту нещаслиьу батьковщину тай, щобъ и самому поѣхати тамъ на родину, де на него чекае єго свята земленька, на пôвъ розвалена хата тай на пôвъ овдовѣла жѣнка и дитята-сиротята.

Такихъ нашихъ бездомныхъ бурлакôвъ стрѣчавъ я богато по Америцѣ. Тай недавно мавъ я способнôсть побачити ихъ въ Massena, N. Y.

Далеко на пôвночи, 300 миль вôдъ Troy, N. Y. на самôй граници ню йорского стейту и Канады есть мале мѣсточко Massena. Тамъ въ лѣсѣ, далеко вôдъ того мѣсточка, есть кôлька хатокъ, въ котрыхъ мешкае 27 родинъ, а разомъ зъ самотными бôльше якъ 200 душъ нашого народа. День и нôчь они працюють при копаню каналу, заробляють за 11 годинъ працѣ $1.50, жіють въ лѣсѣ, свѣта божого не видять тай платять на пейду хитрому айришскому кьсондзови колекту на єго костелъ. Про тѣ реплики, якій я мавъ зъ тымъ «мудрымъ» айришомъ, я може пôзнѣйше згадаю. Впрочѣмъ се не важне. Я пробавъ тамъ людей майже зъ усѣхъ нашихъ пенсильвенѣйскихъ парохій: зъ Шамокінъ, Гейзелтонъ, Олифантъ, Скрептонъ, Пітсбургъ и др.

Зъ тыми людьми, котрî тамъ заробляють центы, щобъ выслати до старого краю и щобъ якъ найскорше мати на шифкарту, нѣяка организація не можлива. Они бурлаки, походили по цѣлôй Америцѣ; декотрî були и въ Ню Мексико и въ Вірджініи и въ Канадѣ и Богъ зна де ще они не були. Ихъ оповѣданя про тѣ подорожи, про тѣ нуждованя, выглядають на чистѣ байки, а прецѣ они правдивѣ. Яка величезна сила любови до своеи рôдной землѣ мусить давити серце нашого народа, зрозумѣе лишь той, хто знае, якъ той нашъ народъ працюе на тыхъ кôлька стôвокъ, якъ щадить вôнъ, щобъ тыхъ колись осѣсти на своѣй батьковщинѣ. Правда, та єго батьковщина родить ему лишь малый вôвсикъ и дрôбненьку барабольо, однакже вôнъ єи любить, и задля неи зъѣздить въ голодѣ цѣлу Америку, цента не змарнуе, бо на него чекае єго задовжена батьковщина, котрои бы вôнъ не промѣнявъ за нѣякî розкошѣ америк. житя.

Помѣжь тыми бурлаками подыбуесь людей такъ сильно характерныхъ и зъ такою желѣзною волею, що приходить ся чоловѣкови чоломъ вдарити передъ тыми чесниками.

Если бы хто зъ такихъ бурлакôвъ хотѣвъ роботы, най єде до Massena, N. Y.*) Тамъ робота не дуже тяжка, платня $1.50, робôтникôвъ потрѣбно. Зимовою порою годѣ тамъ робити, бо зима дуже остра. Нашъ чоловѣкъ Петро Петрулякъ, которого на Excelsior, Pa. дуже добре нашѣ люде знають, поинформуе кождого, хто хотѣвъ бы тамтуды удатись.

Несторъ Дмитрôвъ.

*) Не знати, чи знайшовъ бы ся такій дурный, щобъ ганявъ ся свѣтами за $1.50 за 11 годинною працю? Адже-жь теперь робота иде всюды дуже добре, а пр. въ копальняхъ твердого угля заробляють по $60 и больше мѣсячно. — Прим. Ред.

Зъ Мт. Кармель, Па.

Зô всѣхъ сторонъ Америки пишуть люде и подають вѣсти про свою долю до нашои „Свободы“, а она радо помѣщае ихъ, то-жь гадаю, що и менѣ не вôдмовлять мѣсця, щобъ сказати дещо о нашихъ мт.-кармельскихъ Русинôвъ.

Про наше мѣсточко Мт. Кармель дуже мало споминаесь въ „Свободѣ“, хоть мы, зъ „середины „свѣта“, повиннѣ частѣйше про себе писати, але може читателѣ гадали бы, що мы хочемо самѣ себе хвалити, тай о. редакторъ оминаютъ тое слово: «самохвальба» и не хотять помѣщати дописей про себе и нашу кольонію, щобъ насъ люде не осудили. Але теперь вже досыть, бо-жь за три роки мы мусимо бодай разъ где-що про себе сказати.

Мы справдѣ повиннѣ гордити ся тымъ, що въ нашôмъ мѣстѣ находить ся редакція „Свободы“, та одинока руска, робôтнича газета, котра розносить вѣсти по цѣлôй американьскôй Руси и старае ся о просвѣту нашого бѣдного робôтника. Она подае намъ всякî вѣсти и науки, якъ бы можь зарадити своѣй доли, та такъ якъ другî люде, щасливше жити на свѣтѣ. И справдѣ нашî рускî робôтники поняли тое и радо читають „Свободу“ по всѣхъ плейзахъ, тожь дарують менѣ, если и я, рускій робôтникъ зъ Мт. Кармель, бодай разъ въ роцѣ подамъ якусь вѣсть о нашôмъ мѣстѣ.

Насъ Русинôвъ въ Мт.Кармель есть досыть велике число, но можна сказати, бôльша часть угорскихъ. Галицкихъ Русинôвъ есть тутъ такожь немало, котрî вразъ зъ угорскими жіють въ згодѣ и спôльно стараються о добро своеи громады. Они зрозумѣли тое, що спорами и сварнею не дôйдуть до нѣчого, а тî слова: «Полякъ» и «Гунґаръ» не выкидують собѣ передъ очи, бо знають, що оно имъ нѣчого не поможе и не повинно розрôжняти насъ тутъ на вôльнôй американьскôй земли. Мы всѣ братя, то-жь и разомъ повиннî мы працювати и дбати о свое добро.

За старанемъ о. Ст. Макара, редактора «Свободы», котрый за пôвтретя рока свого тутъ побуту, можна сказати, наново вôдбудувавъ мт.-кармельску громаду и за его старанемъ иде все своимъ ладомъ, бо и мусить ити, якъ мае ся такого працьовитого проводника, котрый старае ся о добро и просвѣту свого народу, а не о доляры. Не диво отже, що люде мт.-кармельскî полюбили о. Макара за его труды, бо се повинно бути и въ усѣмъ слухають свого щирого проводника и такихъ щирихъ проводникôвъ желали-бъ мы всѣмъ нашимъ рускимъ громадамъ въ Америцѣ, а въ той часъ певно не було бы спорôвъ за вѣры и попôвъ, но гадка о лучшôй доли и просвѣтѣ.

Отъ и теперь за старанемъ о. Макара вôдбудесь дня 17. септембра с. р. посвячене вôдновленои церкви и цвинтара, на котрый то празникъ зъѣдуть ся нашî оо. духовнî и доокоoличнî братства, щобъ тымъ способомъ причинитись до звеличеня нашого намъ памятного дня, а мы за се будемъ щирî нашимъ братямъ и сли будемо могли, зъ охотою вôдвдячимось имъ за се.

Взагалѣ у насъ теперь запанувала згода. Устали всѣ аґітаціи и баламуты, бо люде переконались, що се до доброго не доведе. Дай Боже такъ на дальше, а певно мт.-кармельска громада не повстыдаесь передъ другими и покаже, що и у насъ суть люде, котрî стараються и дбають о свое.

Робота у насъ тыми часами иде дуже добре. Всѣ брехи роблять по цѣлôмъ дни, а роботу можна достати всюды. Люде зачали вôддыхати трохи свобôднѣйше, бо по лѣпшій пейдѣ и охота чоловѣка збирае трохи забавитись тай лыкнуты чарку пива у свого руского готельника. А згадавши про нужду, яка давила насъ въ Галичинѣ, звôдки мы мусѣли утѣкати, а прійшовши тутъ до Америки, можемо лекше заробляти на нашъ хлѣбъ насущный, тай жити свобôднѣйше и дбати про долю и просвѣту себе и нашихъ дѣтей.

В. Ф—а.

ВѢСТИ ЗЪ ГАВАЙСКИХЪ ОСТРОВÔВЪ.

Наша газета вже неразъ доносила розличнî вѣсти зъ гавайскихъ островôвъ, якъ тамъ веде ся нашимъ еміґрантамъ, що попôдписували контракты на три роки, зъобовязуючись майже за дурно працювати на цукровыхъ плянтаціяхъ. Послѣдными часами тî вѣсти були невеселî, бо плянтаторы обходились зъ робôтниками по звѣрски а тыхъ, що не хотѣли довше терпѣти, замыкали до вязниць мовь невôльникôвъ.

Англицка газета „The Examiner“ зъ San Francisco перша пôднесла голосъ въ оборонѣ бѣлыхъ невôльникôвъ та накликувала американьске правительство, щобъ оно вглянуло въ ту справу, бо не годить ся, щобъ пôдъ покровомъ американьского, свобôдного стягу, вôдбувались такî противконституційнî и нелюдскî надужитя.

Въ послѣдныхъ часахъ згадана англицка часопись подае намъ богато цѣкавого зъ гавайскихъ островôвъ и мы де-що зъ того наведемо:

Австрійскій конзуль въ Гонолюлю есть акціонаромъ цукровыхъ плянтацій въ Огу, де именно заперли до вязницѣ 37 Галичанъ. Не дивота, що австрійске правительство не постояло за своихъ пôдданыхъ. Теперь той конзуль именемъ Ф. Гакфельдъ мусѣвъ уступити зô свого становиска, а американьскій адвокатъ (лоеръ) Gear выѣхавъ зъ Гонолюлю до Вашінґтону и ту мае внести скаргу до найвысшого суду проти всѣхъ тыхъ надужить плянтаторôвъ, котрыхъ поступоване не годить ся зъ конституціею Сполученыхъ Державъ.

На гавайскихъ островахъ, якъ звѣстно, есть контрактова робота, а якъ хто на неи пôдпише ся, стае по просту невôльникомъ плянтатора. Сполуч. Державы, хочь прилучили гавайскî островы до своеи спôлки, але не усували того противконституційного звычаю, мовлявъ, що ще не завелось тамъ постôйного ладу. Теперь мусять сказати свое рѣшуче слово, а тогдѣ и нашимъ еміґрантамъ наступить полекша.

За италійскими еміґрантами унявсь енерґічно италійскій конзуль, а за нашими мусѣли се зробити самî Англики, а взглядно жидôвскій рабинъ Леві.

Мусимо ту ще згадати, що жалобу въ справѣ рускихъ еміґрантôвъ подавъ о. К. Лавришинъ, предсѣдатель „Соединенія“, до австрійскои амбасады въ Вашінґтонѣ, а о. Стефановичь ходивъ въ тôй справѣ въ Пітсбургу до австрійского віце конзуля. Цѣкавî суть погляды австрійского представителя на нашихъ людей. Єму выдаесь, що нашî люде може тому сидять по гавайскихъ арештахъ, бо за лѣнивî и тому не хотять працювати. Гарна порада!

Клопоты редактора.

Єсли хто, то певно, що редакторъ повиненъ зглодно повторяти собѣ тî цѣннî

товариства, платить 75 ц. вступного, а 25 ц. мѣсячнои вкладки. За те мае право до 100 долярôвъ посмертнои запомоги та $2.50 тыждневои пôдпоры на случай недуги.

Жѣноче товариство щиро вспомагае церковь, школу та предплачуе «Свободу». Въ Джерзи Сити найбôльше трудять ся для жѣночого товариства: Анна Филякъ и Теодозія Марковичь пôдъ проводомъ мѣсцевого священника и Діон. Голода. При основаню згаданого товариства богато потрудивъ ся Павло Ступиньскій и его жена Марія.

Рускî люде въ Джерзи Сити працюють переважно въ цукровняхъ. Єсть се дуже важка праця, бо треба гарювати до 10 годинъ денно, а за те дôстають лишь $1.45 деннои заплаты. Прочî працюють въ цегольни, фабрицѣ мыла, табачняхъ, мотузярняхъ, при бочкахъ, на желѣзници та рѣзницяхъ худобы. Якъ бачимо, то рускî люде не дуже заробляють, а коли зважимо ту дороженю, яка буває по великихъ мѣстахъ, не подивуемось, що нѣхто зъ рускихъ робôтникôвъ не спромôгъ ся на свою власнôсть. Єсть тамъ лишь двохъ людей, що мають «гросернѣ» и оденъ салюністъ.

Въ політичнôмъ житю не беруть Русины майже жаднои участи, бо есть тамъ всего на всего 22 американьскихъ горожанъ. Всѣ еміґранты походять зъ Галичины и есть се мабуть одинока руска кольонія того рода.

До рускои церковнои громады въ Джерзи Сити прислугують ще рускî еміґранты зъ слѣдуючихъ сусѣдныхъ мѣстъ: 1) Newark, N. J., 2) Elisabeth, 3) Elizabethporth, 4) Linden, 5) Robway, 6) Cadret, 7) Bloomfield, N. J. и 8) New York City.

Въ Newark-у есть всѣхъ рускихъ осôбъ до 140.

Въ Elisabeth есть до 170 осôбъ, зъ котрыхъ надъ 20 належить до джерзиситского братства св. АА. Петра и Павла, а кôлька дѣвчатъ и жѣнокъ до жѣночого товариства им. св. Ольги.

Въ Elisabethporth есть 4 родины и 3 самотныхъ, що признають ся до рускои народности, а решта жиють собѣ своимъ богомъ.

Въ Linden есть 5 Русинôвъ, въ Cadret 20, въ Robway до 30, а въ Bloomfield есть 4 родины, 5 самотныхъ и до 30 дѣвчатъ, що служать въ порядныхъ англицкихъ домахъ. Мають они філію жѣночого товариства, що належить до тов. св. Ольги въ Джерзи Сити. Сходять ся они до хаты ч. Петра Фусяка, а найдѣяльнѣйшî мѣжь сестрами суть дѣвчата: Антося и Анна Козакъ и Анна Вислоцка.

Въ Ню Йорку на горѣшнôй сторонѣ мѣста мешкае до 10 рускихъ родинъ, 20 самотныхъ хлопцѣвъ и до 200 дѣвчатъ. Дѣвчата працюють головно въ табачняхъ и заробляють тыжднево 3—6 долярôвъ. Тî именно, що въ тôй дѣльници працюють по табачняхъ або служать, провадять житє порядне. Мешкають они въ однôй хатѣ по кôлька и кôльканайцять, мають одну свою т. зв. газдыню, котра провадить кухню и наглядае за порядкомъ въ хатѣ, а прочî слухають еи и въ усѣмъ ѣй помагають. Мѣжь ними есть філія джерзиситского дѣвочого товариства им. св. Ольги и числить до 80 членôвъ-сестеръ. Основанє тои філіи якъ взагалѣ увесь рухъ рускій треба завдячувати ревному, молодому патріотови Ив. Парилякови, котрый вразъ зъ другими ревными сестрами дбають про розвôй братства, «Р. Н. Союза» и джерзиситскои парохіи. Треба завважати на похвалу згаданого товариства, що члены его — дѣвчата — суть дуже жертволюбивî на руско-народнî цѣли.

Вôдворотною стороною до рускихъ еміґрантôвъ въ горѣшнôмъ кôнци Ню Йорку представляють ся тî, що мешкають въ долѣшнôй сторонѣ мѣста. Таке велике мѣсто якъ Ню Йоркъ, що мѣстить тôлько покусъ житевыхъ, потрафило и рускихъ еміґрантôвъ скрутити зъ колишнього житя. Мешкае тамъ споре число рускихъ родинъ, але они вже майже вынародовленî. Однî заходять до польскихъ костелôвъ, другî до англицкихъ, иншî до кальвиньскихъ, або російско-православнои а бôльшôсть не признаесь вже до жаднои зъ церковь, лишь не зъ переконаня, але такъ собѣ. Мѣжь дѣвчатами велике зôпсуте. Йдуть забавы по жидôвскихъ коршмахъ-закамаркахъ, а декотрî удержують навѣть домы розпусты. Се дѣесь въ околици улиць: Stanton и Attorney. Бувъ оденъ случай, що одна руска дѣвчина зъ тои дѣльницѣ перейшла на жидôвску вѣру и выдала ся за жида, але той покинувъ єи въ коротцѣ, а по нещаснôй дѣвчинѣ и слѣдъ загинувъ. Не хочу ту кинути каменемъ на всѣ рускî дѣвчата, що мешкають въ тôй околици, бо суть тамъ и порядни, що чесною працею заробляють на кусникъ хлѣба, именно тî, що мешкають у ч. Д. Кухты, а декотрî служать по порядныхъ англицкихъ домахъ, належать до жѣночого товариства им. св. Ольги въ Джерзи Сити и часъ вôдъ часу выпрошують ся на товарискî забавы до Джерзи Сити.

Точне число дѣвчатъ въ Ню Йорку годѣ подати, бо оно все змѣняесь, але въ приближеню можь сказати, що есть ихъ надъ 300.

Треба ту ще згадати за філію джерзиситского жѣночого товариства, що есть въ Бруклинѣ. Заложене сего товариства треба завдячити ч. Михайлови и Матронѣ Романикъ, Зофіи Ющакъ и Насти Галь. Теперь дуже ревно трудить ся тамъ теперѣшна секретарка товариства Люблина Булиньска.

Коли глянемо на джерзиситску руску громаду, то побачимо, що она въ послѣдныхъ часахъ геть то перемѣнилась. Все йде до лучшого. Бажати-бъ лишь, щобъ тî гарнî почины народнои организаціи, якî тамъ такъ гарно проявились, а за котрî безперечно подякувати невтомимôй праци о. Мик. Пôдгорецкого, щобъ они дальше розвивались тымъ самымъ ходомъ та щобъ сеся громада станула на вызначнôмъ мѣсци посередъ другихъ громадъ. Працѣ и єдности лишь треба, а безхосенною сварнею нѣчо нѣхто не добивъ ся.

РУСКОМУ НАРОДУ!

Пишуть изъ краю: Мучать насъ люто,
Що и дыхнути не сила,
Изъ усѣхъ бокôвъ такъ намъ вже круто.
Що и страва намъ вже не мила.

Въ села зъѣзджають секвестраторы
И тягнуть кожухи зъ хаты,
Слѣдять жандармы кождои поры,
Чи де про збôръ не чувати.

А прійдуть тіи славнî выборы,
Яснѣють на мѣстѣ ґверы,
Хрунѣвъ якъ «быдло» поять зъ оборы —
Намъ друть выборчî паперы!

Ой горе! горе! слезы пролитî,
Нѣхто васъ зъ лиць не осушить,
Мовь вы для ока людского скрытî,
Мовь плачь и нѣкого не взрушить.

Но нѣ! бо цвѣтомъ вже процвѣтають
Нѣжнымъ борцѣ молодіи,
И на ножѣ за рудовъ шукають —
Не трать народе надѣѣ!

Будешь нещасный ще панувати
По всѣй земли Украины,
Перейдешь зъ пôдлыхъ хать у палаты,
Лишь не вôддай ся ты лѣни!

М. Говда.
Edmonton, Canada

слова: „ще той не народивсь, щобъ усѣмъ догодивъ“, бо майже кождый читатель жадае чогось иншого. Въ доказъ того, що се чиста правда, наводимо деякі уступы зъ листôвъ, писаныхъ до єднои не американьскои а галицкои газеты:

1) Вы немало зыскали бы препумерантôвъ, якъ бы бôльше писали про справы нашои громады.

2) Покôнчѣть-же разъ писати про тѣ мѣсцевѣ сплетнѣ!

3) Папѣръ вашои газеты такій мягкій, що не можь нѣчо въ него завивати; если вы безпроволочно и т. д...

4) Моя жѣнка приказуе менѣ чистити шибы старыми газетами; чи не могли бы вы, п. редакторъ, постаратись, щобъ папѣръ вашои часописи бувъ трошки мякшій?

5) Я зовсѣмъ не занимаюсь політикою. Єсли вы не покинете тои політики и не дасьте бôльше мѣсця бѣжучимъ справамъ, буду зневоленый и т. д.

6) Про Бôгъ, покиньте-жь уже разъ писати про тѣ мѣсцевѣ сплетнѣ, а натомѣсть побôльшѣть число політичныхъ статей, въ противнôмъ случаю и т. д.

7) Вы, п. редакторъ, дуже поверховно обговорюете політичнѣ справы; мы, що не богато розумѣемось на політицѣ, бажали-бъ выробити собѣ гадку пôсля нашого органу, если вы и т. д.

8) Покиньте-жь до чорта тѣ млавѣ, предовжезнѣ політичнѣ статѣ, а подавайте нагѣ факта; адже-жь каждый образованый чоловѣкъ потрафить собѣ самъ выробити свою гадку.

9) Знаючи вашу чемнôсть и услужнôсть, осмѣляюсь просити васъ помѣщати выказы выграныхъ на льотеріяхъ, рôвножь могли-бъ вы те саме зробити зъ льосованями державныхъ паперôвъ, а за те могли-бъ выкинути инше смѣте, що такъ его повно въ вашôй газетѣ. Сподѣюсь и т. д.

10) Но, теперь заповняете свою часопись самыми числами, вже самъ видъ тыхъ таблиць денервуе; видко не стае вамъ иншого матеріялу, лучше помѣщайте бôльше повѣстей.

11) Чому вы, п. редакторъ, не подали жадной звѣстки про наше товариство? Хочете бротись за правду и право, але рѣзати правду нашому товариству — вамъ лячно!

12) Вѣчнѣ брехнѣ. Мабуть не маете вы найменшого поважаня до нашого товариства.

13) Чому судовѣ справозданя такѣ короткѣ? Адже-жь се интересуе читателѣвъ и може вамъ нагнати немало интересу.

14) Вôдъ якогось часу розбалакались вы забогато про розправы надъ кримінелистичными проступками. Чи гадаете, що вашѣ читателѣ, то ученики криміналістики и хочете защепити въ молодѣжь нахилъ до проступкôвъ?

15) Було-бъ се пожаданымъ, щобы подали де-що про житє Дрейфуса на чортôвскихъ островахъ.

16) Чи не скôнчите вже разъ тои Дрейфусовои комедіи? Того нѣхто вже не читие!

. . . .

Треба мати сильный жолудокъ, щобъ стравити подôбного рода пілюлѣ. На щасте нервы редактора сталять ся зъ часомъ и не суть вражливыми на подôбнѣ..... суперечности

НОВИНКИ.

Нещасна Ишпанія.

Недавно вказовала наша газета на невôдрадный станъ многихъ европейскихъ державъ. Теперь пôйшло еще гôрше. Въ Италіи завѣшено конституцію, въ Сербіи замахъ державный — се рѣчь зовсѣмъ доконана, въ Бельгіи борба робôтникôвъ противъ клеру, а за правами народу приняла революційный характерный, у Франціи справа Драйфуса розгорнула видъ страшного зôпсутя найвысшихъ войсковыхъ кругôвъ, а въ Ишпаніи, такъ, якъ за давныхъ часôвъ, показалась тортуры и страшна мара розрухôвъ людовыхъ. Причиною грôзного незадоволеня ишпанського люду — володѣюча кляса, котра не тôлько выступае проти соціялістôвъ та анархістôвъ, але навѣть проти клясы, котра въ сучаснôй державѣ повинна бути пôдпорою ладу. Теперь головна опозиція иде проти буджету. Непокрытѣ еще довги висять, а тутъ вже новѣ йдуть, щобъ впасти тягаромъ на плочѣ народнѣ. Богато купецкихъ палатъ и товариствъ выступили остро проти ряду, а коли рядъ заховавъ и на дальше свое становище въ справѣ нового буджету, многѣ купцѣ позамыкали свои склепы и маґазины, а въ богато мѣстахъ прійшло до горячихъ потычокъ мѣжь вôйскомъ, а народомъ. Рядъ не хоче жадной змѣны, а коли и на дальше буде такъ заховуватись, то доведе до того, що много фабрикъ зôстане замкненыхъ, а маса робôтникôвъ зôстане безъ хлѣба. Чи-жь не нещасна та Ишпанія, коли мае такій упертый, а при тôмъ неспосôбный рядъ?

Здобута Фінляндія.

Не треба теперь великимъ володарямъ высылати вôйска конче, коли хочуть покорити яку краину. Одинъ замахъ пера може все. Таке и зъ Фінляндією. Була собѣ вôльна, мала соймъ, рядилась собою. Прійшовъ царскій указъ зъ Петербурга и замѣнивъ вôльнôсть на неволю, а саморядъ люду на простый, найчастѣйше брутальный актъ волѣ царя-батюшки. Недавно появилась петиція до него, абы Фінляндіи привернувъ знову давнѣ права. Ѣздило навѣть до Петербурга шѣсть знаменитыхъ професорôвъ въ тôй справѣ, та царь вôдказавъ имъ. Тѣ пôйшли до міністра справъ внутрѣшныхъ, а той обôйшовъ ся зъ ними дуже чемно..... и по всему. Мусить такъ бути, якъ заряджено, и годѣ! Та намъ здае ся, що лише до певного часу. Теперь Фінляндцѣ жили собѣ трохи окремо вôдъ всеи Россіи, а на будуче будуть мусѣли обертатись и до другихъ народностей царства россійского и въ той спосôбъ, можливо, прискорять упадокъ власти царскои, а пôднесуть натомѣсть власть люду.

— **Змѣна календаря** въ Россіи посунула ся вже наперѣдъ. Петербурска Академія наукъ, котру пытано о раду, згодила ся на змѣну и то еще сего року. Єсли міністерство просвѣты, рôльництва и справъ внутрѣшныхъ не выкажуть мотивôвъ, щобы спротивляли ся змѣнѣ, то вже на другій рôкъ буде въ Россіи запроваджений григоріяньскій календарь.

Поступова Швайцарія.

Маленька та республика вже неразъ здивувала свѣтъ своєю силою и живучостію, а головно своими правами. Отъ и теперь незадовго выйде нове право для робôтничои клясы, котре такъ есть повне, такъ передумане основно, що коли-бъ тôлько въ половинѣ далось застосовати въ дѣйсности, принесло бы великѣ добродѣйства для люду, що жіе зъ десятьохъ пальцѣвъ. Се право мае на цѣли забезпечити робôтника на выпадокъ слабости, дати ему опѣку лѣкарску, дати ему помôчну руку, коли нещасте яке лучилось, утримувати его, коли вôнъ неспосôбный до працѣ, похоронити его. Параґрафôвъ всѣхъ есть 400, найбôльше вôдносячихъ ся до хорыхъ, до ихъ касъ, до способу завѣдованя касы, до організаціи тыхъ же. Касы тѣ повстають зъ датковъ робôтничихъ, фабрикантскихъ и самого ряду. Каждый робучій чоловѣкъ, чи вôнъ служить якъ слуга, чи робить якъ робôтникъ въ фабрицѣ, чи при якôмъ ремеслѣ, а не мае бôльше, якъ 5000 франкôвъ рôчного доходу, мусить належати до касы. Хорому вôдъ третого дня слабости дае ся запомога (60 проц. его денного зарôбку, а може пôднести ся до 100 проц.) Запомагати хорого мае ся черезъ цѣлый рôкъ, а коли мае надрушенѣ члены — 6 тыжднѣвъ. Однымъ словомъ, е тамъ много добрыхъ постановъ, зъ котрыхъ могло бы бути богато поучаючого для жѣночои організаціи св. Ольги. А именно, положниця, коли належала 6 мѣсяцѣвъ до касы хорыхъ, мае достати певну суму на обôгнане коштôвъ злученыхъ зъ уродинами дитины. Чи при такôй скôлькости уродинъ мѣжь нашими не можна бы сего параґрафу приняти и для членôвъ тов. св. Ольги?

Будучій політикъ.

Оденъ, запопадливый, американьскій горожанинъ ломивъ собѣ надъ тымъ голову, яке занятє выбере собѣ его сынъ: „Якѣ его здôбности та яка его будучнôсть жде?“, журивъ ся любячій батько. Одного дня шибнула ему крôзь голову прегарна гадка. Увôйшовъ вôнъ до комнаты свого сына и поклавъ на его столѣ святе письмо, фляшку горѣвки и десятьдолярôвку. Опôсля скрывъ ся и такъ собѣ роздумувавъ: „Якъ моя дѣтина прійде и хопить десятьдолярôвку, то напевно стане она купцемъ; якъ посягне за святе письмо, буде попомъ; а якъ кинесь до горѣвки — стане послѣднымъ пяницею.“ За якійсь часъ входить сынокъ до комнаты, посвистуючи пôдъ носомъ, хапае десятьдолярôвку и садить до кишенѣ, бере святе письмо пôдъ паху, вôдтыкае фляшчину зъ горѣвкою, наливае въ чарку, не ихъ ажь двѣ, а обтираючи собѣ уста, выходить. „God gracious!“ чудуєсь батько, „сынокъ напевно стане великимъ політикомъ.“

Нова дефравдація.

Въ Галичинѣ дефравдація ѣде на дефравдаціи и дефравдацією поганяє. Въ пропінаційнôй касѣ въ Дрогобычи выкрыто дефіцитъ 3000 зр. Касієръ пропінаціи бувшій радный Йосифъ Маль пôдозрѣный о крадѣжь, выѣхавъ не знати куды. Прокураторія державна выточила противъ него карне доходжене.

Новѣ секты жидôвскѣ.

Въ Кишиневѣ въ Россіи умеръ адвокатъ жидъ Йосифъ Рабіновичъ, котрый утворивъ въ полудневôй Россіи нову секту жидôвску, котра знаходить приклонникôвъ. Тая секта узнає Исуса Христа правдивымъ Мессією и приняла на пôдставѣ системы релігійнои, що письмо святе старого и нового завѣта є вплывомъ св. Духа и належить выповняти приписы закона Моисеевого якъ и евангельского, выкинувши листы св. Павла. Хрестъ и св. вечерю узнали они за тайны божественнѣ, а науку о св. Тройци и о рôвночаснôмъ божескôмъ и чоловѣческôмъ походженю Христа Рабіновичь вôдкинувъ, называючи еи выслѣдкомъ фільософічныхъ спекуляцій грецкихъ фільософôвъ. Друга секта повстала таки въ найновѣйшôмъ часѣ, а безпосереднымъ товчкомъ до еи повстаня дала ревізія процесу Дрейфуса. Именно недавно тому въ Одесѣ зôбрало ся значне число жидôвъ, щобы обговорити справу Дрейфуса и его долю. Въ часѣ сеи нарады вставъ оденъ молодый а дуже талантовитый жидъ и выголосивъ зъ великимъ жаромъ довгу бесѣду, въ котрôй доказувавъ, що щасливо введена въ дѣло ревізія процесу Дрейфуса накладае обовязокъ на жидôвъ: подумати о выроку смерти выданôмъ передъ вѣками старшиною жидôвскою на пророка Исуса зъ Назарета и перепровадити ревізію Исуса. Мимо страшного обуреня и крику, якій пôднесли ортодоксы, по сторонѣ молодого бесѣдника стануло велике число членôвъ збору и идея ревізіи процесу Исуса здобувае що-разъ ширшѣ круги приклонникôвъ. именно въ кругахъ молодо жидôвскихъ. Приклонникôвъ сеи идеѣ звуть въ Россіи «ревізіоністами». Гадаемо, що идея сеся могла бы дуже скоро перейти въ чинъ, бо на нѣй жиды нѣчого не стратять, а на каждый случай зыскають середъ христіяньскои суспôльности, осуджуючи своихъ предкôвъ, а тымъ змываючи вину зъ себе, бо мовлявъ — зъ засудомъ Исуса не годять ся.

Святѣ пôсля народности.

Въ послѣдныхъ трохъ столѣтяхъ католицка церковь узнала 96 померших людей святыми, а 220 блаженными. Бôльшôсть святыхъ и блаженныхъ належить до мужеского пола, а лишь 58 до женьского. Найцѣкавѣйше въ тôй статистицѣ те, якои народности найбôльше святыхъ и блаженныхъ и такъ: 1) Италіянцѣвъ есть 28 святыхъ, а 48 блаженныхъ; 2) Ишпанцѣвъ 17 святыхъ, а 49 блаженныхъ; 3) Португальцѣвъ 1 святый, а 36 блаженныхъ; 4) Французôвъ 6 святыхъ, а 8 блаженныхъ; 5) Голяндцѣвъ 12 святыхъ, а 1 блаженный; 6) Бельгійцѣвъ 4 святыхъ, а 1 блаженный; 7) Полякôвъ 1 святый, а оденъ блаженный; 8) Нѣмцѣвъ 2 святыхъ и двохъ блаженныхъ. А Русинôвъ не бачимо анѣ въ спискѣ святыхъ, анѣ блаженныхъ?! Мабуть всѣ мы святѣ, бо вже не мало натерпѣлись вôдъ всѣлякои зволочи!

— **Василь Василєвичь Тарнавскій** дуже заслуженый Украинець, властитель цѣнного музея украиньскои старины, померъ у Кієвѣ минувшого мѣсяця.

Сполучена Австралія.

Зъ початкомъ нового столѣтя се станесь фактомъ. Всѣ теперѣшнѣ австралійскѣ провінціи и поблизькѣ островы будуть творити одну цѣлôсть. Число пословъ буде означене пôсля числа людности, а сенаторамъ не дасть ся такъ великого права, якъ мають въ Стейтахъ. Недавно було надъ тымъ голосоване по всѣхъ австралійскихъ «конгресахъ». Великою бôльшостію голосôвъ народъ згодивъ ся на сполучене. Та справа пôйде еще до англійскихъ обохъ палатъ (льордôвъ и пословъ), а вôдтакъ, коли тіи не спротивлять ся, народъ може завести федерацію (спôлкову державу).

— **Дня 18.** с. м. на Преображеніе, вôдбулось въ Yonkers, N. Y. посвячене угольного каменя пôдъ нову руску церковь. Чину посвяченя довершивъ о. М. Пôдгорецкій зъ Джерзи Сити и о. П. Тимкевичь зъ Юнкерсъ.

— **Въ имени** рускои громады въ Mt. Carmel, Pa. маю честь запросити оо. духовныхъ и всѣ доохрестнѣ Братства на посвячене рускои церкви и цвинтара. Посвячене вôдбуде ся 17. септембра, въ недѣлю, рано.

Стефанъ Макарь
рускій священникъ зъ Mt. Carmel, Pa.

Де-що цѣкавого.

— Ученѣ обраховали, що земля зъ цѣлого свѣтла сонѣчного отримуе лишь одну тысячь-міліонову часть.

— Въ Льондонѣ есть 3,730.000 осôбъ, котрѣ нѣколи не ходять до церкви.

— Зô всѣхъ краѣвъ европейскихъ въ Швайцаріи есть найбôльше божевôльныхъ (варятôвъ).

— Султанъ турецкій мае звычай часто давати собѣ фарбувати волосе на головѣ и бороду.

— Ученѣ ствердили, що читане пôдчасъ ѣды спиняе травлене.

— Найбôльша фабрика цигарôвъ на свѣтѣ есть въ Манілѣ (на Филипинахъ). Въ нѣй є занятыхъ 10.000 робôтникôвъ и рôчно выробляе ся тамъ 80,000.000 цигарôвъ, 40,000.000 цигаретôвъ и 3000 тонъ рѣзаного листя.

— Серце веґетерянина (с. є. чоловѣка, котрый живить ся яриною, а мяса цѣлкомъ не уживае) бє пересѣчно 58 разъ на мінуту, а серце мясоѣдця 75 разъ на минуту. Отже въ протягу 24 годинъ зробить ся рôжниця о 20.600 ударень серцевыхъ.

— Въ Прусахъ держава сама утримуе заведеня заставничѣ, а чистый доходъ обертае ся тамъ на цѣли добродѣйнѣ.

— Трета часть тяжко запрацюваного гроша руского иде до кишень жидôвскихъ, бо Русинъ и тутъ въ Америцѣ нѣкому не вѣрить, лише жидови, и товаръ та трунки жидôвскѣ найлѣпше ему смакують, бо повѣдають, що жидôвска рука дуже зручна... Часъ вже прійти до розуму и намъ Русинамъ америк. та своихъ пôдпирати, а не чужихъ!

СМѢШНЕ.

Оденъ погребникъ бувъ заразомъ и властителемъ простороrо дому. Понеже мавъ до вынятя пару покоѣвъ, длятого выставивъ картку за вôкномъ въ своимъ складѣ, приліпивъ ту картку до трумны зъ написомъ: «помешкане для поодинокихъ людей».

ПРОФЕСОРЪ ДО ЛЬОКАЯ.

— Иване, — повѣдае професоръ до свого льокая — ты служишь у мене вже цѣлый рôкъ, а помимо того анѣ на волосъ не змудрѣвъ-есь!

— Противно, — вôдповѣдае Иванъ — менѣ здае ся, яко бы я за той рôкъ у васъ еще ставъ дурнѣйшимъ, нѣжь передше бувъ-ємъ.

Одного злодѣя вели на шибеницю. По дорозѣ пытае ся злодѣй идучого коло него полісмена:

— А що нынѣ за день?

— Понедѣлокъ, — вôдповѣдае полісменъ.

— На маешь, я бачу, що той тыждень зачинае ся для мене лихо, воркнувъ собѣ пôдъ носомъ и додавъ: „видно, що я уродивъ ся въ лиху годину.

Оденъ маленькій хлопчикъ, запытаный батькомъ, що вôнъ волѣвъ бы: брата, чи сестричку, вôдповѣвъ:

— Я хочу коника.

Оденъ шторникъ давъ надрукувати собѣ такій адвертайзментъ: «Поручаю горячо всѣмъ ґаздынямъ мое певне средство противъ мышей, щурôвъ, швабôвъ, какрочôвъ и т. д., котре то средство не є шкôдливе анѣ звѣрятамъ, анѣ людямъ». Г. Ц. осляча улиця 18.

— Слухай Петре, якъ подобала ся тобѣ донька адвоката? — пытае ся правникъ свого товариша.

— Ахъ, та не могу добре знати, бо я видѣвъ еи въ станѣ пянôмъ.

— Хто бувъ въ станѣ пянôмъ, панна?

— Нѣ, нѣ, не панна твоя, мила, але я бувъ пяный тогды.

ЗАПЛАТИЛИ ЗА „СВОБОДУ“ ВЪ АВГУСТѢ с. р

New York.	
Салей Д.	$2.50
Париллякъ Ив.	2.00
Sifton, Man., Canada.	
Потоцкій П.	1.00
Elmira Heights, N. Y.	
Спишъ Ф.	1.00
Minneapolis, Minn.	
О. Поповъ С.	1.00
Elisabethporth, N. J.	
Кузнь Д.	1.00
Lansford, Pa.	
Фаркалъ Гр.	40
Dauphin, Man., Canada.	
Цимбалякъ Гр.	1.00
Terryville, Conn.	
Бобикъ Мих.	2.00
Olyphant, Pa.	
Бубнякъ Гр.	2.00
Ansonia, Conn.	
Шкуратъ Д.	1.00

Читайте „Свободу“!

Q 70

Напады Татаръ на Русь.

Найбôльшимъ нещастємъ для Руси були напады татарскѝ. Они повторяли ся що три и що пять лѣтъ, а то задля того, бо що три пôдростае худоба, а що пять роковъ пôдростають люде. Татаре дожидали тымъ способомъ добы, въ котрôй сподѣвали ся богатои добычи.

Татаре протоптали на Русь три головнѝ шляхи: Чорный, що ишовъ по при мѣсто Черкасы, Корсунь и Кіѣвъ до Львова, Гуманьскій, вôдъ Очакова до Львова, и Волыньскій, зъ Волыня также до Львова.

Они шли неразъ великою силою, до 50.000 людей, але не въ купѣ, тôлько роздробленѝ на малѝ юрбы, що лучили ся вôдтакъ въ одномъ мѣсци. Кождый вѣвъ зъ собою 4 або и 5 коней, щобы на нихъ класти награблене добро. Въ днину сидѣли въ степу, въ очеретахъ, въ лѣсахъ, абы ихъ нѣхто не бачивъ, и ажь ночію пôдкрадали ся пôдъ села и мѣста, коли люде полягали спати. вдирали ся до хатъ и забирали все, що имъ пôдъ руки попало: добро и людей, пожиточнѝ рѣчи и худобу. Якъ хто боронивъ ся, убивали; другихъ, дѣтей, молодыхъ и старшихъ, упроваджували въ ясырь (неволю). Забраныхъ людей привязували до дручка и гнали на передъ себе нагайками; а хто не здужавъ ити, того убивали. Зрабоване село пôдпалювали, такъ, що не остало въ нѣмъ нѣчого, лишь попѣль и згарища. Чорнѝ хмары дыму въ день а кровавѝ луны ночами показували дорогу, куда ишли Татаре. Въ слѣдъ за ними летѣли стада круковъ и воронъ, бѣгли громадами голоднѝ вовки, надѣючи ся богатого жиру.

Люде, навченѝ тяжкимъ досвѣдомъ, старались забезпечити себе передъ ними якимъ способомъ, а бодай бажали дознати ся напередъ, коли они идуть, щобы втечи и скрыти ся где въ якôмъ захистнôмъ мѣсци. Тому выгадали они на той часъ, коли ёще не було телеґрафôвъ, слѣдуючѝ способы, котрѝ имъ указували, що идуть Татаре. Высылано вартôвниковъ въ далекѝ степы; они слѣдили зъ травы, зъ очеретôвъ за Татарами, або прикладали ухо до землѣ, а коли она дуднѣла, то знакъ, що Татере идуть. Або сыпали за селомъ далеко высоку могилу, а на нѣй стояла сторожа. Въ другихъ сторонахъ стинали верхъ высокого дерева и клали тамъ бочку зô смолою. Коло дерева сидѣли вартôвники и палили ненастанно огонь, щобы можь було сейчасъ пôдпалити смолу, якъ лишь побачили Татаръ. Палячѝ ся смôльнѝ бочки або стовпы були знакомъ, що Татаре идуть. Коли тотѝ бочки загорѣли, вартôвники поблизького села, що стоять коло церкви, выхапували ся на дзвôнницю и били въ дзвоны. Тогды въ короткôмъ часѣ по всѣхъ сторонахъ ширила ся звѣстка, що идуть Татаре.

На сю сумну вѣстку нещаснѝ поселенцѣ выбирали ся чимъ скорше до утечѣ, зъ жѣнками, зъ дѣтьми, зъ худобою и зъ тымъ всѣмъ, що можь було зъ собою унести: опускали хаты и крыли ся въ лѣсахъ, въ очеретахъ, въ багнахъ и печерахъ. Не оденъ, утѣкаючи передъ погонею Татарина, зануривъ ся въ водѣ або въ болотѣ по саму шію, або часомъ навѣть и зъ головою, дыхаючи черезъ было тростины. Иншѝ ховали ся въ печерахъ. Неразъ бувало Татаре, коли вôдкрыють, що бѣднѝ люде скрыли ся до глубокои печеры, запалили огонь при входѣ до неи зъ прогнилои соломы та рôща и выдушили нимъ нещасныхъ бѣгцѣвъ до одного.

Кôлько то людей, кôлько то добра, кôлько то щастя знищили тотѝ поганцѣ, у котрыхъ не було серця, не було милосердія, не було людского чувства! Не дивота отже, що Русь наша, обернена нападами татарскими въ пустыню тôлько разôвъ черезъ такъ довгѝ вѣки, не пôднесла ся такъ довго до давного житя, богатства и славы и не вôдродила ся такъ скоро на дусѣ новымъ народнымъ житемъ.

Democratic County Ticket.

FOR PROTHONOTARY,
JAMES A. McCARTHY,
of Locust Gap.

FOR TREUSURER,
MATTHIAS CRONINGER,
of Shamokin.

FOR COMMISSIONER,
A. H. COONER,
of Watsontown.
W. H. ROHRBACH,
of Crowl

FOR CORONER,
GEORGE W. DREHER,
of Shamokin.

FOR AUDITOR,
GDORGE C. STAHL,
of Milton.
M. T. McGOVERN,
of Mt. Carmel.

Голосуйте на него!

James A. McCearthy, демократичный кандидатъ на протонотара, уродивъ ся въ Lucust Gap, а працювавъ опôсля въ майнахъ кôлька лѣтъ. Теперь єсть вôнъ честнымъ купцемъ въ Lucust Gap. Вôнъ буде пôдпирати всѣ робôтничѝ справы, єсли буде выбранымъ. То-жь дня 7. новембра с. р. голосуйте на цѣлый демократичный тікетъ!

Dr. F. J. Meek

Д-ръ. МИКОЛАЙЧИКЪ

Cor. Shamokin and Chesnut str.

Одинокій лѣкарь, славянинъ на цѣле мѣсто. Лѣчить всякѝ хоробы совѣстно и въ короткôмъ часѣ. Особливо незрôвнаный лѣкарь въ справахъ положничихъ.. Говорить по англійски, по руски и по польски. Горячо поручаемо сего знаменитого доктора, нашимъ Русинамъ.

HENRY FREY

PHOTOGRAPHER

421 Lackawanna Ave.
Scranton, Pa.

Хочешь мати красну фотографію, вѣрный портретъ, зайди до того фотографа. Вертаешь зô слюбу зайди зъ жѣнкою до него, дай ся здняти, а будешь мавъ на цѣле жите памятку. Маешь ладну дитинку дай фотографовати у него, а будешь мати красный образъ. Єсть у Васъ братство, най зайде до того фотографа, а вôнъ Вамъ зробить фотографіи и портреты, якѝ хочете. — У него рôжнородни фотографіи и портреты можна замовити и то по дуже умѣркованôй цѣнѣ. — За роботу ґварантуе.

Оголошене.

Рускій маляръ такъ въ мѣсци якъ и по другихъ мѣсцевостяхъ, малюе и паперуе домы, церквы по дуже приступнôй цѣнѣ. Пишѣть на адресу:

АНДРЕЙ КАШЕНЬСКІЙ
136 Morris str.
Jersey City, N. J.

Dr. S. Blumberg,

1716 Carson str.
Pittsburg, Pa.

Кождый то знае, що въ Америцѣ шукають за такимъ докторомъ, котрый покôнчивъ свои науки въ старôмъ краю. Д-ръ Блюмбергъ вывчивъ ся за лѣкаря на университетѣ въ Варшавѣ, а зложивши испытъ державный въ Филядельфіи осѣвъ въ Питсбургу. Дуже добрый докторъ. Розмовити ся можна по руски, англійски, нѣмецки и польски. — Якъ хорый зайде до него, заразъ выздоровѣе!

Юліянъ Копыстяньскій

(Julian Kopyscianski)
420 W. Pine st.
ШАМОКІНЪ, ПА.

Перворядный сальонъ рускій. — Найлучшѝ напитки можна ту достати, якъ: пиво на шклянки и бутельки, вина розмаитого ґатунку, горѣвки доскональ, цигара дуже добрѝ.

Спѣшѣть Братя Русины до свого братчика Юлька.

Купуйте книжки и газеты!

(По россійски.)

Л. Толстой —	Николай Палкинъ	11 ц.
„	Стыдно!	4 „
„	Письмо къ фельдфебелю	4 „
„	„Летучіе Листки“ Nr. 46	11 „
„	На канунѣ Nr. 7 . .	11 „

Принимае ся подписка на романъ Л. Н. Толстого „Воскресенье“, выданый въ Англія безъ цензуры и безъ пропусковъ. Романъ выходить разъ въ мѣсяць выпусками. Всѣхъ выпусковъ буде 15, кождый по 12 центовъ. Цѣлый романъ за подпискою стоить $1.30, а по скôнченю печетаня романа, цѣна буде бôльша. Вже теперь єсть 5 выпусковъ; шестый невдовзѣ выйде.

За почту платимо самѝ.

Адресуйте:

A. Wasserman,

29 Clinton str. near Stanton str.
NEW YORK, CITY.

НОВÔСТЬ!

Чисто американьска фірма продае гарнѝ годинники.

За $3.65 можешь достати годинникъ, але самъ заплатишь почту, а за $3.95 фірма платить сама, ще и ланцушокъ додае. Если тобѣ годинникъ не подобаеся, можешь его вôдослати, а грошѣ тобѣ звернуть.

Пишѣть на адресу:
ROYAL BARGAIN HOUSE, 334 Dearbon str.
CHICAGO, Ill.

СВОЙ ДО СВОГО!

Єфремъ Лучковецъ.

E. INDEPENDENCE near VINE STR.
въ Шамокінъ, Па.

— РУСКІЙ ГОТЕЛЬ. —

Чистенькій тамъ готель зô всякими выгодами. Пиво, вино, віска, темперъ и другѝ напоѣ все свѣжѝ и найлѣпшого ґатунку. Услуга чемна и солідна. Склянки великѝ и малѝ пôсля вподобы.

Люде! Вже часъ покинути чужихъ, а пора вже себе самыхъ пôдпомагати.

Hotel

HETMAN CHMIELNICKI

Alex Halaburda,
Mt. Carmel, Pa.

Коло лігайского дипа єсть рускій готель, одинокій на цѣле мѣсто рускій готель. Чистенько тамъ, всякѝ напои, якъ віска, пиво, румъ, темперъ и ин. дуже добрѝ и здоровѝ. Хто хоче переночувати, знайде тамъ чисте ложко и чемну услугу.

Ану Русины! Чижь будемо все ходити по чужихъ людяхъ и за свои грошѣ по кутахъ стояти?

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ СТОРЪ ЗЪ УБРАНЕМЪ НА ЦѢЛЫЙ ОЛИФАНТЪ, ПА.

Юрія Хиляка.

Хто хоче мати добре и красне убране, а ще до того за танѝ грошѣ, то най иде куповати до Ю. Хиляка, но най не забуде взяти и грошей зъ собою, бо тамъ все cash.

Продае вôнъ также шифкарты и посылае грошѣ до всѣхъ частей свѣта. — Идѣть до старого знакомого!

T. TALPASZ

ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЪ

РУСКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ

— И —

готельничій

246 Pearl Str.
Shamokin, Pa.

Недалеко рускои плебаніи.

Добрый вечеръ друже мôй!
— Добрый вечеръ, свате!
А куда такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!

* * *

Що за Талпашъ? Звôдки вôнъ?
— Та-жь краянъ нашъ милый
— У него всѣ Русины
— Пôдкрѣпляють силы!...

* * *

— Що за брындза й пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслугуе якъ братамъ!
— Таньо надзвычайно!

ЗВѢСТНЫЙ СЛОВЕНСКІЙ АДВОКАТЪ (лоеръ)

Катлинъ и Некарда

(Catlin & Nekarda)
309 Broadway
NEW YORK, N. Y.

Сей адвокатъ выправуе нагороду вôдъ компаній, єсли-бъ котрого зъ робôтниковъ або убило або покалѣчило. Рôвно-жь приймае всѣ кримінальнѝ и цивильнѝ жалобы.

THOS. LOWTHER
Restaurant and Bar.
628 Carson str.
S. S. Pittsburg, Pa.

Зайдѣть до него. Тамъ свѣже пиво, смачна перекуска. Хто хоче, достане обѣдъ дуже дешево.

Ану спробуйте!

Lehigh Valley R.R.

In Effect May 21, 1899.

Пасажерски трены зъ Mt. Carmel до Buffalo, Scranton, Elmira, Wilkes Barre, White Haven, Hazleton, Mauch Chunk, Allentown, Bethlehem о год. 7:18 и 9:40 до полудня; а 12:18 и 4:40 по полудни.

До Philadelphi-и и New York-у о год. 7:18 до полудня и 12:18, 4:40 по полуд.

До Centralia, Shenandoah, Mahanoy City, Pottsville, Hazleton и до всѣхъ стацій въ околицяхъ вуглевыхъ о год. 7:18, 9:40 до полуд. и 12:18, 4:40 по полудни.

До Shamokin о год. 7:30, 11:22 до полуд; а 2:20, 6:42 и 9:56 по полудни.

Експресови трены до Philadelphi-и и New York-у о год. 7:18 до полудня; 12:18 и 4:40 по полудни.

Трены до Mt. Carmel.

Зъ New York-у о год. 8:08 до полудня и 4:10 по полуд. Въ недѣлю о год. 1:00 по полудни.

Зъ Philadelphi-и о г. 4:10, 9:00 до полуд. и 4:50 по полуд. Въ недѣлю о год. 1:32 по полуд.

Зъ Pottsville о год. 9:45 до полуд., 12:35, 5:05 и 8:15 по полуд.

Зъ Wilkes-Barre о год. 8:00 до полудня, 3:00 и 6:00 по полуд. Въ недѣлю о год. 3:00 по полуд.

Недѣльни трены до: Philadelphi-и, New York-у и до всѣхъ стацій межи тыми мѣстами о год. 9:12 до полудня.

До Pottsville, Hazleton, Wilkes-Barre и до всѣхъ стацій въ околицяхъ вуглевыхъ о год. 9:12 до полуд. и 5:55 по полудни.

Недѣльный тренъ до Shamokin о год. 10:20 до полуд. и 7:58 по полуд.

CHAS. S. LEE,
Gen'l Pass. Agent,
R. H. Wilbur, General Supt.

УВАГА: Хто хоче ѣхати на Весты, най купить собѣ тікетъ на лигайску желѣзницю, бо найтуньша и найвыгоднѣйша. Поблизши информаціи удѣлвайте ся до:

JOHN S. LAUGHLIN,
Agent L. V. R. R. Mt. Carmel, Pa

J. BOBKOWSKI

ПРЕДПРІЕМЦЯ ПОХОРОНÔВЪ.

Вынаймае также керичи на похороны, хрестины и весѣля по дуже низкихъ цѣнахъ.

300
PEARL and MULBERRY st
SHAMOKIN PA

Удавайте ся въ потребѣ до него.

УВАЖАЙТЕ, БО И ТО ВАЖНЕ!

Хто бы мавъ деяке право най не ходить по покутныхъ жидôвскихъ. такъ званыхъ тлумачахъ, але най удасть ся до правдивого адвоката Вилямa Воколека, въ Скрентонъ. Вôнъ залагоджуе всякѝ справы въ кортѣ, а и сторокраевѝ и зъ нимъ можна розмовити ся по руски.

Адресъ его такій

W. Vokolek

ATTORNEY AT LAW,
502 Lackawanna Ave.
Cor. Washington Ave.
Scranton, Pa.

Иванъ Глова.

JOHN GLOWA

(POSTMASTER)

Excelsior, Pa.

ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.

Всякѝ потрѣбнѝ рѣчи до житя, якъ также убраня майнерскѝ и звычайнѝ можна купити.

Посылае также грошѣ до всѣхъ частей свѣта, скоро, таньо и беспечно

Продае шіфкарты.

Не вôдъ нынѣ вже знають люде солідного Ивана Глову.

ВЕЛИКІЙ КОМПАНІЧНЫЙ СТОРЪ

Russian Mercantile Co. Ld.

— ВЪ —

Shamokin, Pa.

327 Shamokin st.

Найбôльшій рускій компанічный сторъ въ Америцѣ. Заложеный ще въ роцѣ 1889, а теперь побôльшеный, украшеный и на ново уряджений. Новый дôмъ великій, красный, котрый компанія купила 1896 року за $18.000 показуе, що може компанічна робота. — Всѣ розумнѝ Русины належать до тои компаніи, купують зô свого власного стору значить, спомагають самыхъ себе. — Мѣсячно обертае сторъ сумою $2000.

Заряджае нимъ:

Теодоръ Федько

LAUER BREWING CO.

въ READING, PA

ЗАЛОЖЕНЫЙ 1866 року. — Вырабляе 25.000 бочокъ мѣсячно.

Пиво одного зъ найбôльшихъ броварôвъ въ Pennsylvenia „LAUER BREWING CO.“ есть вôльне вôдъ всякихъ примѣшокъ, и для того есть найздоровшимъ. Завсѣгды однои и тои самои доброты и пріемного смаку и есть споряджане пôдъ зарядомъ одного зъ найздôбнѣйшихъ и досвѣдченыхъ пивоварôвъ.

Вырабляе въ найлѣпшôмъ ґатунку Porter and Lager Beer, Stock Ale, Old Brown Stout and Porter in Vaults.

Сальонѣсты и приватнѝ родины повиннѝ замавляти пиво лишень въ броварѣ:

LAUER BREWING CO.
READING, PA.

Dr. John Szlupas

421 Penn. Ave.
SCRANTON, PA.

Знаменитый лѣкарь. Довголѣтна практика дала ему способность стати добрымъ лѣкаремъ. Лѣчить успѣшно всякого рода хоробы. Мае также свою власну аптику, въ котрôй выроблюють ся дуже добрѝ помôчнѝ лѣкарства.

Розмовить ся по руски, литевски, по польски и по англійски. — На цѣлôй околици знають добре Шлюпаса!

РУСКІЙ САЛОНЪ

Петра Серафина

„на новôмъ мѣстѣ“
въ Шамокінъ, Па.

Где якъ где, але у Серафина то уже можь найлѣпше забавитись а и порядну склянку пива выпити. Хто у него лишь разъ бувъ, не хоче бôльше нѣгде пôйти, тôлько до него. Мае также файну галю, где можна вôдбувати мітинги, а и потанцювати собѣ.

Хочешь мати „good time“ иди до Петра.

O. Murdza & Bro's

46. Second st.
MT. CARMEL, Pa.
О. МУРДЗА и БРАТЪ.

Сторъ заосмотреный въ найлѣпшѝ товары, спроваджованѝ впростъ въ найпершихъ складôвъ. — Майже всѣхъ Русинôвъ въ Mt. Carmel заосмотрюе въ живности. Продае также одяги майнерскѝ и посылае грошѣ до старого краю таньо, точно, скоро и беспечно.

Свôй до свого — а до чужого не пхай ся. Жидôвъ оминайте зъ далека!

Гаврінлъ Малнякъ

Гуртовный складъ
(Wholesale)
20 Market st.
SHAMOKIN, PA.

Мае завсѣгды на складѣ свѣже добре пиво въ великихъ и малыхъ бочôвкахъ зъ найлучшихъ броварôвъ, горѣвки (whiskey) и лѣкеры найлѣпшого ґатунку

Братя! замовляйте у свого!

Іосифъ Пейко

рускій готельникъ
— Cor. Commercial & Franklin Street —
въ ШАМОКІНЪ, ПА.

Запрошуе всѣхъ Русинôвъ до себе на свѣже пиво и добру віску. Хочете добре забавити ся, идѣть до Пейка. Чекаешь на стрѣткару, зайди до Пейка, а нѣколи не змѣстуеть, бо кара йде попри самѝ дверѣ.

РЕСТАВРАЦІЯ и КАВЯРНЯ.

TROMETTER'S

(Тромейтеръ)
Cor. Rock & Sunbury str.
SHAMOKIN, PA.

напротивъ National Bank.

Снѣданя, Обѣды, Вечери.

Въ кождôмъ часѣ можна достати такъ горячѝ якъ и зимнѝ перекуски. Потравы прилагодженѝ на европейскій способъ, дуже смачно. Услуга пильна и солідна.

Особнѝ покоѣ для родинъ. — Найлучшѝ вина, пива, лікеры, віски и всѣ можливѝ напитки. Цѣна дуже мала.

Препоручае ся всѣмъ сю реставрацію, а передовсѣмъ прѣѣзднымъ.

ВЕЛИКІЙ И НАЙТАНШІЙ СТОРЪ ЗЪ ЧЕРЕВИКАМИ НА ЦѢЛЕ МѢСТО.

W. J. Gable,

Oak Str. — Mt. Carmel, Pa.

Другѝ дверѣ вôдъ почты.

ИДѢТЬ ДО НЕГО.

STANISŁAW SZARŻYŃSKI
805 Carson str.
S. S. PITTSBURG, PA.

Аптикарь зô старого краю Мае лѣкарства на всѣ хоробы, навѣть на гостець и мадру. Одепъ блёкъ вôдъ рускои церкви.

Попирайте свого!

Учѣте ся, браты мои!
Думайте читайте,
И чужому научайтесь,
И свого не цурайтесь!
Т. Шевченко.

Всюды нѣвечить ся правда,
Всюды пануе брехня,
Въ вашихъ лишь серцяхъ, о братя,
Най не повстане вона!
Ив. Франко.